

הרב חיים דרוקמן

מחולל מהפכת התורה בישראל

"יתומים היינו ואין אב" (איכה ה. ג) - כולנו. כולנו התייתמנו מאבינו הגדול - אבי דור הכיפות הסרוגות.

הוא חולל את המהפך האמיתי בדור - מהפך הכיפות הסרוגות. ויותר נכון לומר - מהפכת התורה בישראל. קשה לצייר איך היה נראה עולמנו בלי הרב נריה, איך היה נראה עם ישראל ואיך היתה נראית מדינת ישראל.

היתה בזמנו דרך חד-סטרתית של עזיבת תורה ומצוותיה, גם בין נערים מבתים טובים ביותר. ילד שהתחנך בבי"ס יסודי דתי, גמר עם כל היהדות שלו עם סיום כיתה ח'. "הוא הוריד את הכובע" - היינו אומרים. כיפה - מאן דכר שמה? מי חלם אז ללכס עם כיפה ברחוב?! אפילו יהודים יראי שמים, שלא עבדו במוסדות דתיים, הלכו בעבודתם גלויי ראש. והיתה חרדה גדולה: מה יהיה? האם נתגבר על מציאות קשה זאת?

והנה קם הרב נריה וחולל מהפך - מהפכת התורה בישראל, והמציאות נשתנתה לחלוטין. הרב נריה התחיל את פעילותו בבני-עקיבא, תנועת הנוער הדתית החלוצית, שקמה במגמה לעצור את הסחף, לזקוף את קומתו של הנוער הדתי ולמנוע את התרחקותו מן הדת. הרב נריה הגביר את הצד התורני בבני-עקיבא, ועל ידי כך הביא ליסוד ישיבת בני-עקיבא.

בימים ההם, **ישיבה** - היתה מציאות שלא מעלמא הדין. הישיבות הותיקות הלכו והתרוקנו, והנוער הארץ-ישראלי מהישוב החדש לא העלה כלל בדעתו ללכת לישיבה. יצא אז ספר על החינוך העברי, ובו פרק על הישיבות, שהסתיים בזו הלשון: "הישיבות הן נחלת העבר שאין לשוב אליהן". באותה שנה הקים הרב נריה את ישיבת בני-עקיבא בכפר הרוא"ה...

הוא ידע לקרב את הנוער לתורה, ולְאָהֵב את התורה על הנוער. הוא ידע לדבר אל לב הנוער ולמשוך אותו לבית המדרש.

הוא היה מחנך דגול, מן הגדולים ביותר בדור ואולי אפילו בדורות. חינוך רבבות של תלמידים, וכולם אוהבים אותו ומעריצים אותו, כי הוא ידע להאהיב את הערכים שהנחיל לתלמידיו.

"מאי בנאין?!", שואלת הגמרא (שבת קיד. א) ומשיבה: "אמר ר' יוחנן, אלו תלמידי חכמים שעוסקים בבנינו של עולם כל ימיהם". הרב נריה עסק כל ימיו בבנינו של עולם התורה שלנו, וזכה לבנות עולם גדול ונפלא: ישיבות ואולפנות, ישיבות הסדר ומכללות: עולם תורה אדיר שמהווה מופת בכל התחומים - הפרטי והציבורי, המוסרי והלאומי.

על הרב נריה ניתן לומר בפה מלא, מה שנאמר על יהושע בן גמלא (בבא בתרא כא. א): "ברם זכור אותו האיש לטוב... שאלמלא הוא נשתכחה תורה מישראל". הוא החזיר את התורה לעולמו של דורנו. הרב נריה עצמו נהג להדגיש פעמים רבות את הנס הגדול שהתחולל, הנס של "כי לא תשכח מפי זרעו" (דברים לא. כא), אבל מעולם לא הזכיר שעל ידו התחולל נס אדיר זה.

מאורות נריה

הרב נריה ראה בעולם התורה שלו את היסוד לבנין העם כולו, את תלמידיו-חניכיו ראה כמי שיובילו את העם בדרך ישראל סבא. כך דיבר בחזונו בזמנים שהמציאות היתה שונה לחלוטין, וגם זכה לראות בהגשמת חזון זה, כשבעשרות השנים האחרונות הפכו תלמידיו להיות מובילים בבנין העם והארץ - פיזית ורוחנית כאחד.

מאז מלחמת ששת הימים, אותה מלחמת ישע ופדות, היה הרב נריה מעמודי התווך של דבקותנו בכל חלקי ארץ ישראל שחזרו לידינו. למותר להדגיש שארץ ישראל היתה בשבילו אמונה ותורה, קדושה והלכה, ובשום אופן לא פוליטיקה. כך התייצב איתן בלב המאבק למען שלמות הארץ.

הוא חינך לשלמות - שלמות התורה, שלמות העם ושלמות הארץ. הוא ראה במדינת ישראל ערך אמוני, תופעה של גאולה, והיה מן הראשונים לברר את ערכה של המדינה בתפיסה תורנית. מתוך אותה השקפה הרבה לעסוק בקביעת דפוסיו התורניים של יום העצמאות, וכמי שחי בתפיסה כזאת, הוא כאב ביותר את המציאות המדינית של השנים האחרונות, וזעק נגדה מנהמת לבו הכואב.

היה פעיל כמעט עד לימיו האחרונים. גם בתקופת מחלתו דאג לצורכיהן של ישיבות בני-עקיבא, לקידומן ולביצורן.

אחרי הרצח הנתעב של ראש הממשלה מר יצחק רבין ז"ל, כשכבר שכב על ערש דווי, ביקש ממני הרב נריה להגן על הנוער שלנו מפני מתקיפיו שלא בצדק, מפני ההשתלחות בחינוך שלנו והשיסוי נגדו, מפני ההאשמה הקולקטיבית הגורפת שאיננה אמיתית ואיננה מוסרית. כאבה לו מאוד העובדה שמנצלים את האירוע הטרגי, כדי להכפיש את הנוער הדתי ולכופף את קומתו. משנתבקש לשיבה של מעלה, השאיר לנו הרב נריה צוואה גדולה - להמשיך את מפעל חייו: בנין התורה ובנין הארץ, ועל ידי כך - בנין העם באמיתותו ובשלמותו; ומגנזי מרומים יאיר לנו בכפליים אורו המיוחד ויסייענו להמשיך את הגשמת חזונו הגדול, לו הקדיש את כל חייו ברוכי המעש.